

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: J. Š., zastoupeného Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem nábr. L. Svobody 1222/12, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2013, č. j. 622/2013-160-SPR/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2017, č. j. 4 A 48/2013 – 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.
Vymezení věci

[1] Žalobce řídil dne 13. 2. 2013 kolem 22:00 hodin motorové vozidlo tovární značky Hummer H2, registrační značky X, na ulici 5. května v Praze 4 ve směru jízdy do centra města, kde jej zastavila hlídka Policie ČR. V rámci silniční kontroly se žalobce podrobil orientační zkoušce na přítomnost jiné návykové látky prostřednictvím testovací soupravy DrugWipe 5+, přičemž vyšel pozitivní výsledek na *cannabis*. Policie ČR žalobce zadržela podle § 76 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád pro podezření ze spáchání trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky (§ 274 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb.), žalobci byl

těž zadržen řidičský průkaz č. X. Po domluvě se státní zástupkyní, která sdělila, že má věc být řešena jako přešůpek, byl žalobce převezzen do Fakultní nemocnice Na Bulovce v Praze 8, odmítl však odběr krve a moči i imunologické vyšetření.

[2] Na základě výše uvedeného vydal Magistrát hl. m. Prahy dne 15. 4. 2013 rozhodnutí, č. j.: MHMP 268899/2013/PeV, jímž byl žalobce uznán vinným z přešůpku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu a byla mu uložena pokuta ve výši 35.000 Kč a sankce spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 15 měsíců. Žalobcovo odvolání žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou u Městského soudu v Praze. Ten ji jako nedůvodnou zamítl.

[4] Námitku, že na straně policejní hlídky nemohlo vzniknout důvodné podezření opravňující ji vyzvat žalobce, aby se podrobil odběru biologického materiálu, soud neshledal opodstatněnou. Výzva byla naopak plně oprávněnou. Jak vyplývá ze spisového materiálu, žalobce se během silniční kontroly nacházel v podezřele veselé či dokonce euforické náladě, na základě čehož byla provedena orientační dechová zkouška s pozitivním výsledkem. Byla-li by zjištěná teplota vzduchu nižší než provozní teplota přístroje DrugWipe 5+, není to dostatečným argumentem pro to, aby bylo v případě pozitivního testu vyloučeno podezření na zneužití té které návykové látky, zvláště pokud se policistům zdálo chování žalobce podezřelé.

[5] Ani námitce týkající se odepření právní pomoci žalobci soud nepřisvědčil. Nic ve spisovém materiálu nenasvědčuje tomu, že by žalobci byla právní pomoc odepřena, naopak měl opakovaně možnost se k věci vyjádřit, přesto odepření právní pomoci v žádném z dokumentů nenamítal. Žalobce odmítl s policií spolupracovat, nicméně ze samotné žalobcovy pasivity nelze jakkoliv usuzovat na porušení práva na právní pomoc. V úředním záznamu o podání vysvětlení žalobce nezmiňuje, že by byl nějak poškozen na svých právech, nečiní tak ani v protokolu o zadržení osoby podezřelé, kde je výslovně uvedeno poučení o možnosti zvolit si obhájce. Jediné vyjádření, jež žalobce činí (krom tří křížků v protokolu o zadržení osoby podezřelé), je obsaženo v potvrzení o zadržení řidičského průkazu. Tam uvádí, že se k zadržení řidičského průkazu nemůže vyjádřit bez svého právního zástupce a že nepožil návykovou látku. Z tohoto přípisu nelze usuzovat na pochybnosti stran odepření právní pomoci, což ostatně uvádí i žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí. Postup Policie ČR byl v této věci zcela korektní.

II. Kasační stížnost

[6] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek městského soudu kasační stížností. Stejně jako v řízení před městským soudem uvádí dvě námitky.

[7] První z nich se týká výzvy k podrobení se lékařskému vyšetření s odběrem biologických materiálů. Taková výzva nemůže být dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2012, č. j. 7 As 151/2011 - 77, založena na testu provedeném nepřipustným způsobem. Smyslem tohoto judikátu je zabránit, aby policie přistupovala

pokračování

k takové výzvě frivolně či šikanózně na základě subjektivního – a tedy principiálně nepřezkoumatelného podezření, že daná osoba je pod vlivem návykové látky. Nemůže postačovat konstatování, že podle názoru policisty byl žalobce při silniční kontrole veselý, případně euforický.

[8] Je třeba vždy trvat na tom, aby toto tvrzení bylo podloženo objektivně, tedy pozitivním výsledkem řádně provedeného orientačního testu. Byl-li přístroj použit mimo rozsah provozních teplot, nelze k výsledku testu přihlížet ani subsidiárně, neboť mimo tento rozsah výrobce negarantuje, že bude indikovat korektní hodnoty. Stěžovatel navrhl k prokázání svého tvrzení relevantní a snadno dostupný důkaz k prokázání, že v místě a čase kontroly byla teplota vzduchu nižší než 0 °C. Městský soud ani žalovaný však tento důkaz neprovedli.

[9] V rámci druhé kasační námítky stěžovatel tvrdí, že měl právo na odbornou právní pomoc svého advokáta ještě předtím, než se měl podrobit odběru krve, už proto, že rozhodnutí, zda se odběru podrobí či nikoliv mohlo mít do jeho právní sféry bezprostřední, dlouhodobý a mimořádně závažný dopad.

[10] Argumentace městského soudu k této otázce je vadná. Že se stěžovatel právní pomoci dožadoval, je zřejmé nejen z jeho vlastního vyjádření na dokumentu, na který policisté jako na jediný umožnili stěžovateli cokoli dopsat, ale zejména z toho, že tento svůj požadavek zcela jasně a jednoznačně opakoval i v přítomnosti zdravotnického personálu v nemocnici Na Bulovce, kam byl policií převezen.

[11] Žalobce výslech těchto osob navrhoval již ve správním řízení. Lze mu stěží přičítat, že v důsledku extrémní pomalosti, s níž městský soud projednal jeho žalobu, od události uplynuly čtyři roky a svědci si událost nemohou pamatovat. Jestliže žalobce navrhl důkaz, jehož provedení bylo zmařeno vinou nesprávného úředního postupu, je třeba přistoupit k aplikaci zásady *in dubio pro reo* a na stěžovatelovu argumentaci pohlížet jako na potenciálně úspěšnou.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je projednatelná, z důvodů uvedených níže však není důvodná.

[13] Podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu stanoví právě povinnost řidiče podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem.

[14] Zvláštním předpisem, který lékařské vyšetření upravuje, je zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Dle § 16 odst. 3 tohoto zákona platí, že *orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah jiné návykové látky než alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odstavce 1 (pozn. NSS: mj. též řízení motorového vozidla) pod vlivem jiné návykové látky, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s užitím jiné návykové látky.*

[15] Stěžovatel tedy měl povinnost podrobit se na výzvu policisty orientačnímu vyšetření odebráním slin, stěrem z kůže nebo ze sliznic v souladu s § 2 písm. o) téhož zákona, které na základě § 16 odst. 5, věty první prováděl útvar Policie České republiky. Tuto povinnost stěžovatel řádně splnil. Po pozitivním výsledku orientačního testu DrugWipe 5+ a následné výzvě policistů však měl povinnost další, a to podrobit se odbornému lékařskému vyšetření, kterým se podle § 2 písm. p) a q) uvedeného zákona rozumí *cílené klinické vyšetření lékařem a podle jeho ordinace provedení dechové zkoušky nebo odběru vzorků biologického materiálu* (zejména odběru vzorku žilní krve, moči, slin, vlasů nebo stěru z kůže či sliznic) a provádí jej poskytovatel zdravotních služeb k tomu odborně a provozně způsobilý (§ 16 odst. 5, věta druhá téhož zákona).

[16] Stěžovatel odmítl tuto povinnost splnit. V řízení se brání tím, že přístroj DrugWipe 5+ byl použit nesprávně. K tomu, aby jej policisté vyzvali k podrobení se lékařskému vyšetření, dle něj nestačil pozitivní výsledek odečtený z nesprávně použitého přístroje a poukaz na chování stěžovatele při kontrole. Odkazuje přitom na rozsudek č. j. 7 As 151/2011 - 77.

[17] Závěry z tohoto rozsudku plynoucí byly předloženy rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, který se k nim vyslovil v usnesení ze dne 10. 5. 2016, č. j. 2 As 146/2015 - 46, 3441/2016 Sb. NSS.

[18] Dospěl k závěru, že: *„odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky, je povinna podrobit se na výzvu dle § 5 odst. 1 písm. f) a g) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod jejich vlivem, jestliže odmítla orientační vyšetření (§ 16 odst. 2 a 3 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami). Lékařskému vyšetření je povinna podrobit se taktéž osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod vlivem těchto látek, a která se orientačnímu vyšetření sice podrobila nebo podrobit nemohla, je-li u ní zapotřebí zjistit obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky nebo odstranit pochybnosti o správnosti hodnot zjištěných orientačním vyšetřením, ať už v důsledku úmyslného či neúmyslného zmaření měření, nesprávné funkčnosti testovacího přístroje, či jiné nemožnosti jeho použití“.*

[19] Mezi důvodné domněnky, které výzvu k provedení lékařského vyšetření umožňují Policii ČR vyslovit, patří dle rozšířeného senátu různorodé situace. Například pokud vyšetřovaná osoba orientační vyšetření na místě odmítne nebo je neprovede řádně, a to obzvláště vykazuje-li znaky požití alkoholu či jiné návykové látky, dále pokud orientační vyšetření nedá jasný výsledek, zda řidič skutečně je pod vlivem alkoholu, resp. jiné

pokračování

návykové látky, případně o výši tohoto ovlivnění. Nejistota odůvodňující výzvu podrobit se vyšetření může plynout i z diametrálně odlišných výsledků postupně prováděných dílčích měření, z nesprávně fungujícího testovací přístroje podávajícího nespolehlivé výsledky, případně jeho porucha, poškození nebo momentální nedostupnost při prováděné kontrole (body 22, 23 a 26 usnesení).

[20] V nyní projednávané věci byl použit přístroj DrugWipe 5+, který zobrazil pozitivní výsledek na látku *cannabis*. V úředním záznamu o kontrole řidiče ze dne 13. 2. 2013 popsala policejní hlídka chování stěžovatele jako nervózní, zmatečné, neklidné a nepřirozeně veselé, oči jako nepřiměřeně lesklé s místy nepřítomným pohledem. Pozitivní výsledek orientační zkoušky v kombinaci s chováním a vzezřením stěžovatele činí výzvu k podrobení se lékařskému vyšetření plně důvodnou. I kdyby byl přístroj použit za jiných podmínek, než pro které je určen, byl by jeho pozitivní výsledek v kombinaci s popsaným chováním v kontextu výše citovaného usnesení rozšířeného senátu pro výzvu zcela dostatečný. Z toho důvodu nebylo nutné, aby žalovaný či městský soud dokazovali teplotu v době silniční kontroly. Bez ohledu na ni byla výzva policistů důvodná a stěžovatel se na jejím základě měl lékařskému vyšetření podrobit. Jeho první kasační námitka tak není důvodná.

[21] Druhá kasační námitka vytýká správním orgánům, že stěžovateli zamezily v přístupu k právu na právní pomoc. Stěžovatel se dle svého tvrzení v průběhu kontroly dne 13. 2. 2012 právní pomoci svého advokáta opakovaně dožadoval.

[22] Ze správního spisu nevyplývá ani to, že by se stěžovatel dožadoval právníka, ani to, že by mu bylo v možnosti zkontaktovat právníka jakkoliv bráněno. Jak správně uvádí městský soud, jediným dokumentem, v němž je vztah stěžovatele k potřebě právní pomoci zachycen, je potvrzení o zadržení řidičského průkazu ze dne 13. 2. 2013, kam stěžovatel dopsal: „*bez svého právního zástupce se k tomuto nemůžu nijak dále vyjadřovat, žádné OPL jsem nepožil*“. Jinak se na většinu dokumentů odmítl podepsat, případně na ně napsal tři křížky.

[23] Z jednotlivých dokumentů správního spisu naopak vyplývá, že policie stěžovatele v souladu s § 4 odst. 2 správního řádu u jednotlivých úkonů řádně poučovala o jeho právech a povinnostech, včetně možnosti nechat se zastupovat zmocněncem, čehož již v rámci ústního projednání přestupku dne 12. 4. 2013 využil. Na těchto závěrech by nezměnil nic ani výslech personálu nemocnice, který tak městský soud pro nadbytečnost neprovedl, stejně jako by neměl žádný vliv na samotnou podstatu nyní projednávané věci, tedy na to, že byl stěžovatel potrestán za to, že se přes opodstatněnou výzvu odmítl podrobit lékařskému vyšetření. Ani druhá kasační námitka tedy není důvodná.

[24] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud neshledal námitky stěžovatele důvodnými a v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[25] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2017

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu